

nrc.nl

Domcarillon overstemt protest slechte slapers

Bert Determeijer 21 december 1994

Nederland telt zo'n 180 carillons, maar slechts een enkele keer is er protest tegen het gebeier. Tien jaar geleden moest Hengelo de klokken op het gemeentehuis 's nachts stil houden. Vorige maand bepaalde de Raad van State dat het bestuur van de Taborkerk in Purmerend opnieuw een hinderwetvergunning moet aanvragen. De klok van de Taborkerk speelt slechts twee keer per week.

In Hengelo en Purmerend betrof het nieuw geïnstalleerde klokken, maar dat geldt niet voor de Dom. De toren bergt het oudste carillon van dit formaat in Nederland. Het merendeel van de vijftig klokken speelt sinds 1663, dag en nacht.

G. Hogenkamp, eigenaar van het café Boslust in de Mariastraat, wordt al zijn hele leven gekweld door de Dombeiaard. "Mijn moeder heeft er zo'n 25 jaar geleden eens met de wethouder over gesproken, maar die zei alleen maar: 'De kerk is heilig'." Hogenkamp slaapt met oorwatjes, maar ook het lezen van een boek valt niet mee. "Ik lig elke keer met die klok voor m'n ogen." De overlast verschilt met de windrichting en de deun.

"Soms valt het meteen keihard in, alsof er brand is", zegt Franssen, die op iets meer dan honderd meter van de Dom woont. Slapen doet hij in zijn woonkamer, aan de achterkant van het huis. Aan de voorkant zijn de klokken goed voor zeventig decibel. Elk half uur klinkt een wijsje van 45 tot 60 seconden. "Wat is er nu zo waardevol aan om dit 's nachts te horen? Wat is de functie ervan? Er zijn al zoveel geluiden bij gekomen van auto's en cafés. Dat is niet te vermijden; dat hoort bij een stad. Maar dat klokkengelui heeft 's nachts geen zin."

De strijd tegen de Domklokken leek vorig jaar beslecht in het voordeel van de slechte slapers. Na een procedure van tien jaar bepaalde de Raad van State dat de Dom hinderwetplichtig is. De vreugde over deze uitspraak was van korte duur. Een maand tevoren was de Hinderwet vervangen door de Wet Milieubeheer en was het bevoegd gezag van de provincie, die een voorstander van nachtelijke stilte is, overgegaan naar de gemeente. Maar de gemeente is tevens eigenaar van de Dom. "Ze moet zichzelf dus een ontheffing geven. Dat is een slang die zich in zijn eigen staart bijt", constateert P. van der Elst, secretaris van de Utrechtse Klokkenspel Vereniging. Zijn vereniging is een geharnast voorstander van het nachtelijk gelui. "Het is net als met een waterval. Iedereen die zich daar vestigt, weet waar hij terecht komt. Als je daar niet tegen kunt, moet je er niet wonen."

De uitspraak van de Raad van State ten spijt speelt het carillon ook 's nachts nog lustig voort. Al geruime tijd staat de tophit van Marco Borsato, 'Dromen zijn bedrog', op het programma. Dat weerhoudt de bewoners met slaapproblemen er niet van om opnieuw de hele procedure met verzoeken en beroepen te doorlopen. Franssen heeft vergeefs verschillende wethouders over de kwestie benaderd. Ook een wisseling van de wacht, waarbij D66 en GroenLinks in het college kwamen, leverde niets op. "Burgemeester Opstelten heb ik erover aangesproken. Die zei: 'Dit is toch niet een van die taboe-onderwerpen hier?' Dat is het dus wel."

Een woordvoerder van de gemeente bevestigt dat het college van burgemeester en wethouders er niet over piekert om het carillon 's nachts uit te schakelen. "Het antwoord is eenduidig: nee. Het is een eeuwenoude voorziening in de stad die gehandhaafd moet blijven. De waarde van die voorziening is belangrijker dan de bezwaren die ertegenin worden gebracht."

